Вх. № ЧР-03-395/22.10.2024 г.

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д.пс.н. Снежана Евлогиева Илиева,
катедра по Социална, организационна, клинична и педагогическа психология,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

относно

конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология (Професионално ориентиране и кариерно развитие) за нуждите на секция „Трудова и организационна психология“ към ИИНЧ-БАН, обявен в Държавен вестник, бр. 58 от 09.07.2024 г.

1. Общо представяне на получените материали по конкурса и съответствие с минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“

Настоящото становище е изготвено в съответствие с решение на Научното жури, протокол №1 от 16. 09. 2024 г., определено със Заповед № РД-6-446 от 05. 09. 2024 г. на Директора на ИИНЧ-БАН. Единствен кандидат в конкурса, обявен от ИИНЧ-БАН (ДВ, бр. 58 от 09.07.2024 г.) за нуждите на секция „Трудова и организационна психология“, е д-р Сезгин Мюмюн Бекир, главен асистент в департамент „Психология“, ИИНЧ-БАН. Документите, представени за участие в конкурса съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в ИИНЧ-БАН.

Гл. ас. д-р Сезгин Бекир участва в конкурса с 22 научни труда, от които монография, която е хабилитационен труд, публикувана книга въз основа на защитен дисертационен труд, 4 статии и доклади в съавторство, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 16 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. Монографията „Транзакционен анализ и професионално ориентиране“, издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, София, 2024, ISBN 978-619-

245-426-5 е с обем от 176 страници. Публикуваната книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор“ „Его състояния и житейски позиции в професионалната реализация на личността“, 2022, ISBN 978-619-188-889-4 не се включва в оценяването, но участва при отчитане на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент”. От общия брой на публикациите му в реферирани научни издания и в нереферирани списания с научно рецензиране 4 са на английски език, 11 са самостоятелни и 9 са в съавторство.

Представените научни трудове и справката за цитиранията надвишават минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент”, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, съгласно Приложение към чл. 1а, ал. 1 на ППЗРАСРБ и съответстват на изискванията на БАН съгласно чл. 27 и Приложение 1 на Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в ИИНЧ – БАН.

2. Данни за кандидата

Сезгин Бекир е завършил специалност Психология в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2001 г. с магистърски програми по „Трудова и организационна психология“ и по „Клинична и консултативна психология“. Има професионален опит като трудов посредник в Бюро по труда – гр. Кърджали и като военен психолог в поделенията в гр. Момчилград и в гр. Хасково. От 2003 г. до 2019 г. е главен секретар на Община Кърджали, като наред с административната дейност, ръководи и участва в национални проекти, свързани с приложението на психологията в социалната практика. От 2005 г. до момента е председател на Общински съвет по наркотични вещества – Кърджали и провежда обучения и консултации, превантивни дейности и информационни кампании срещу злоупотребата с наркотични вещества.

През януари 2019 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ с дисертация на тема: „Его състояния и житейски позиции в професионалната реализация на личността“. по професионално направление 3.2. Психология в департамент „Психология“, ИИНЧ – БАН. В периода 2019 - 2021 г. е постдокторант/ изследовател, а от 2022 г. и по настоящем заема академичната длъжност „главен асистент“ в департамент „Психология“, ИИНЧ – БАН.

3. Обща характеристика на научните трудове, научни и научно-приложни приноси

Монографията „Транзакционен анализ и професионално ориентиране“ анализира основните постижения на транзакционния анализ и неговото приложение към професионалното ориентиране и кариерно консултиране. Хабилитационният труд представлява системно и задълбочено проучване на основните конструкти от транзакционния анализ и тяхната свързаност с професионалния избор и възприемането на субективен успех в кариерата. Подчертава се значението на его състоянията, житейския сценарий и житейските позиции, формирани в процеса на личностно развитие, които оказват влияние върху кариерните избори и преживяването за кариерен успех в зряла възраст. Интегрирани са структурният и функционалният подходи при обяснение на его състоянията и житейските позиции и сценарии, което позволява да се приведат теоретични и емпирични аргументи относно значението на транзакционния анализ в кариерното и организационното консултиране. Основният фокус в хабилитационния труд е върху професионалното ориентиране, като са анализирани различните модели и етапи в процеса на професионален избор и по-нататъшната професионална реализация и кариерно развитие. Приложени са и анализи на случаи, които подчертават ролята на житейския сценарий и неуспешността или повторяемостта на дадени кариерни решения и избори, препятстващи кариерното развитие в зряла възраст. Въпреки че се подчертават характеристиките на избора в юношеска възраст и се отчитат през призмата на его състоянията и житейските сценарии, направените обобщения са валидни и приложими в организационен контекст и при планиране и развитие на кариерата на възрастните.

В научните публикации доминират резултати от собствени изследвания, като за целта са адаптирани съвкупност от методи, които разкриват детерминиращата роля на личностните характеристики за успешното кариерно развитие. Приносите на научните публикации са отбелязани коректно от гл. ас. д-р Сезгин Бекир.

Бих искала да подчертая няколко от най-значимите, които са принос не само за развитието на теорията и практиката на професионалното ориентиране у нас, но и допринасят за установяване на значими научни закономерности и доказват обяснителната сила и приложимост на транзакционния анализ. Изследвана е себеоценката на ученици в 7

клас, като това е критичен възрастов етап в професионалното ориентиране. Очертани са личностните и полови различия в ранна юношеска възраст, които определят професионалния избор. Подчертава се значението на родителската среда, която по принцип оказва съществено влияние на успешността на избора в юношеска възраст.

Наред с факторите за професионален избор и насоките за професионално ориентиране в юношеска възраст, са приложени резултати от собствени изследвания в зряла възраст, които обхващат различни професионални групи, в това число учители, лекари, медицински сестри. Тези резултати разкриват съществени личностни и ситуативни фактори, които определят възприемането на кариерен успех, професионалната реализация и удовлетвореността от кариерното развитие.

Сред приносите е акцентът върху уязвимите групи и факторите, които определят професионалния избор при тях, както и сравнението им с професионалните избори на неуязвими групи. Извеждането на различия между тях би подпомогнало процеса на социално и професионално включване и като цяло съответства на тенденциите за създаване и поддържане на приобщаващата училищна и работна среда.

Не съм забелязала и нямам данни за плагиатство в представените за участие в конкурса научни трудове.

4. Лични впечатления за кандидата

Имам отлични впечатления за Сезгин Бекир от периода на обучението му в СУ „Св. Климент Охридски“ в магистърската програма по Трудова и организационна психология и като рецензент на дисертацията му за получаване на образователна и научна степен „доктор“. Той притежава системна и задълбочена подготовка в психологията, интегрира теоретичните постижения в изследователската практика, съчетава количествени и качествени подходи на изследване и прилага установените закономерности в кариерното консултиране и развитие.

5. Заключение

Представените от гл. ас. д-р Сезгин Мюмюн Бекир научни трудове разкриват последователно израстване и траен научно-изследователски интерес към значими за съвременната трудова и организационна психология проблеми в областта на

професионалното ориентиране и кариерното развитие. Постигнат е баланс между съвременни теоретични възгледи, количествени резултати от поредица от собствени научни изследвания и базирани на тях подходи за професионално ориентиране и кариерно консултиране. Въз основа на представените в конкурса научни трудове, изследователските приноси и приложимостта на резултатите от изследванията му в практиката, давам положителна оценка за кандидатурата на гл. ас. д-р Сезгин Мюмюн Бекир за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология (Професионално ориентиране и кариерно развитие) в ИИНЧ-БАН.

21. 10. 2024 г.

Проф. д.пс.н. Снежана Илиева